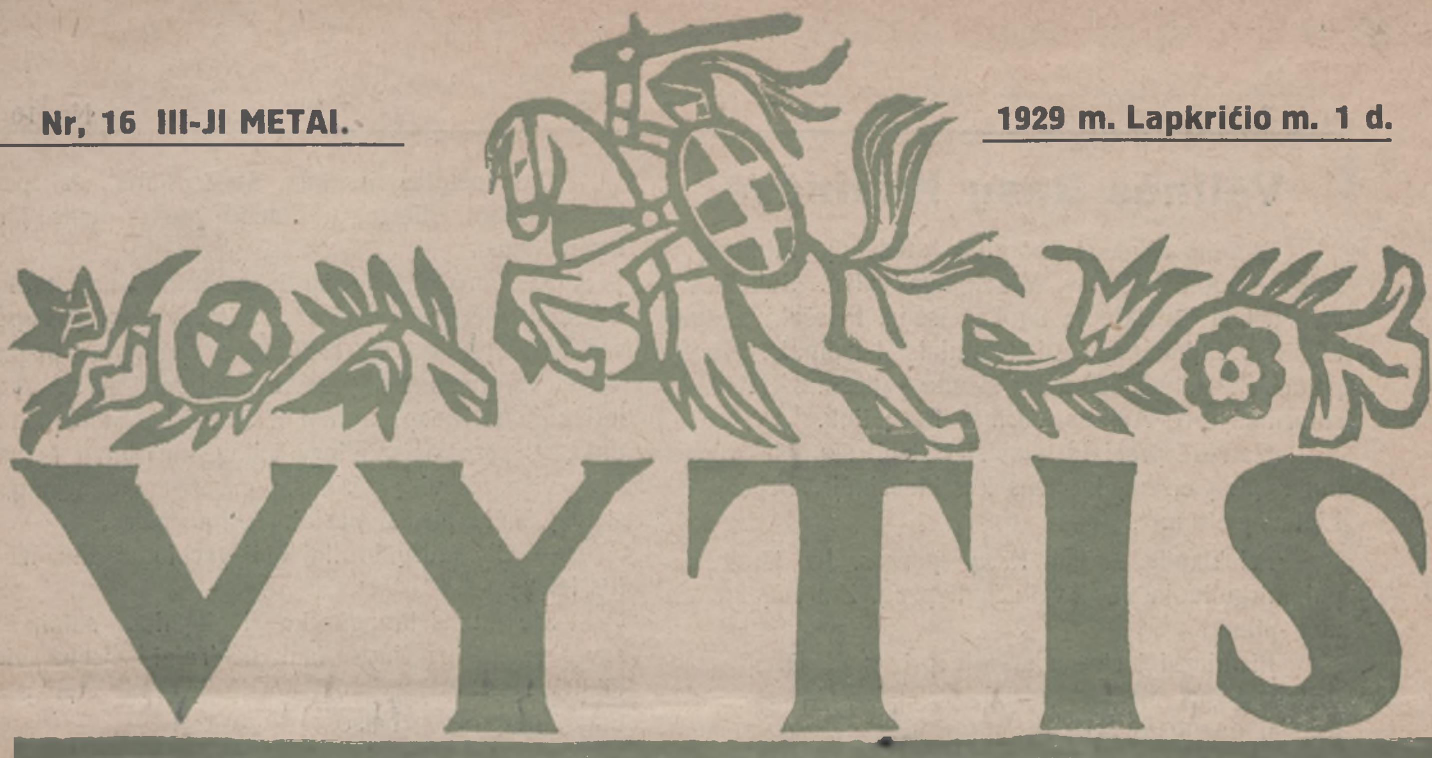
Nr, 16 III-JI METAI.

1929 m. Lapkričio m. 1 d.

REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Vilnius, Zakreto g-vė Nr. 10-2. Redakcija priima antradieniais ir penktadieniais nuo 10 iki 12 val.

Eina du kartu į mėnesį.

Atskiro numerio kaina 20 skat. arba 30 liet. centų. Prenumeratos kaina metams 4 auks, Neprikl. Lietuvoj metams 8 litai.

Taupymo idėja.

Taupymo idėja gludi amžinose žmogaus pastangose, atsiekti maksimalinio progreso ir gerovės laipsnio, kuomažiausiai išeikvojus tam darbui savo pajėgą.

Taupyti—reiškia kelti kiekvieno atskirai, kartu ir visos tautos ir viso krašto gerbuvį. Kiekvienas sutaupytas skatikas stiprina tautos nepriklausomybės pamatus.

Ši idėja apima įvairiausias žmogaus gyvenimo srytis. Tad pirmon eilėn tenka atkreipt dėmesį į sąlygas kuriomis galima būtų eiti prie visokeriopos žmogaus gerovės.

Rytų Lietuvos kraštas kultūriškai ir ekonomiškai labai atsilikęs. Tuo tarpu, kada kitos šalys ramiai taupė ir dirbo. mes to, del visiems žinomų aplinkybių, negalėjome daryti. Šiandien esant nepergeriausioj ekonomiškoj padėty visai Lenkijai, mūsų kraštas ypatingai gauna skaudžiai tą pajusti. Žemės ūkis duoda labai menką derlių, prie to dar prisideda mokesnių slogutis, kuris ytin duoda save pažinti. Nemaža prisideda prie mūsų vargų ir mūsų būdo ypatumai, noras neretai išleist pinigus arielkelei, alučiui ir t. t.

Kad pasivytum kitas ūkiškai ir kultūriškai turtingas šalis turime dvigubai dirbti bet ir taupyti. Jai mūsų tautiečiai ir po maža bet nuolatos taupytų, tai netrukus ūkiškai gerokai pakiltum, nes ir mažomis sumomis taupant sutaupytume didelius turtus.

Kad šis taupymo darbas eitų sekmingai visame Rytų Lietuvos krašte ir apimtų netik inteligentus, amatininkus ir tarnautojus, bet ir ūkininkus, tai čia kaip tik tektų atkreipt savo dėmėsį mūsų krašto vienintėlės koperatyvinės kredito įstaigos vadovybei. Vilniuj mes jau turime koperatyvinę kredito įstaigą, sutvertą vien mūsų tautiečių pastangomis. Nors ši įstaiga yra jaunutė, bet vadovaujama prityrusių žmonių, visuomenės tarpe jau yra įgijus didelio pasitikėjimo. Kaip tik būt labai smagu išgirdus, kad ši didelios taupymo idėjos įstaiga, plėstų savo darbą platyn, apimdame visą Rytų Lietuvos kraštą. Tada ne vieną mūsų tautietį paskatintų pradėt tuojaus taupyt ir padėtų jam tame darbe.

Nors gal savo darbe susidurt tektų ir nevisada palankiom sąlygom, bet turint prieš akis kilnų darbą ir gerų norų, galima visas kliūtis nugalėt. Taupyti yra malonu, taupyti yra mūsų pareiga. Taupyti — reiškia uždirbti! Taigi Jūs Vilniškiai! Būkite mūsų pilkojo kaimo taupymo mokytojais., padėkite mums, išmokinkite ir mus taupyti.

Koperatininkas.

Vėlinės Rasų Kapinėsė.

Lynoja. Renkasi būreliai studentų, mokinių ir šaip jaunuomenės Šv. Mikalojaus salėn. Sulaukus 3 val., gatvej išsirikiuoja ilgoka eisena. Priešaky nešami kuklūs vainikai papuošti tautiniais kaspinais. Eisena pamažu slenka giedodama šventas giesmes (labai nesutartinai) pro Aušros Vartus—Rasų link.

Gatvėse praeiviai smalsiai stebi šią iškilmingumo kupiną eiseną ir viens kits klausinėja „nejaugi čia Lietuvių eisena".

Prieblanda. Arčiau Rasų—purvas. Jau ištolo kapai mirguliuoia nuo žvakučių liepsnų. Žmonių, kai kas met, pilna.

Pirmiausiai eisena sustoja prie a. a. Dr. Basanavičiaus kapo. Tautos Patriarko amžino poilsio vieta gražiai papuošta gėlėm ir paskendus žvakių liepsnose. Prie paminklo padaryti „Gedimino stulpai". Abypus dega žibintai. It sustingę stovylos, mūsų skautai su vėliava, stovi garbės sargyboj. Visų veidai rimti susikaupę. Re inys labai įspūdingas.

Eisena sustoja. Giedama Aniuolas Dievo, vėliaus Tautos gimnas. Į susirinkusius prabyla studentas Dasys. Eiseną apstoja kapų lankytojai-svetimtaučiai ir stebi nepaprastą įspūdingą reginį. Sudėjus gražų chrizantemų vainiką, eisena slenka toliaus,

Tarp medžių ir kryžių siluetų, aplenkdami Višinskio. kun. Ambroziejaus ir kitų, kada tai daug pasidarbavusių mūsų tautos labui, amžino poilsis vietas, sustoja ties Čiurlionies kapu. Vėl seka giesmė, prakalba.

Dar sustojus ties kun. Stašio kapu, visi permirkę, nebodami lietaus tr didelio purvo, eina į mūsų karių kapus.

Kažkeno pagarbi širdis atsiminė mūsų tautos didvyrių kapus irgi apšviest žvakutėm. Karių kapai visada mumyse sukelia kažkokios ypatingos pagarbos. Todel čia giedamos giesmės ir gimno garsai skamba irgi kaip tai neapsakomai iškilmingai. Studentas Martinkėnas pasako įspūdingą kalbą, kuri buvo tą vakarą bene viena iš visų geriausiai pasakyta. Jaunesnių moksleivių eilėse girdisi pasididžiavimo balsai:

— Čia mūsų broliai guli garbingai žuvę už Tautos laisvę...

Šie mums brangūs kapai ilgėliau sulaiko prie savęs atėjusius juos lankyt. Taigi eisena vis dar lūkuriuoja tarytum laukdama iš jų kokio tai paslaptingo, nežemiško balso...

Nepamirštami ir mirę mokslo draugai. Jų kapai irgi aplankomi, nors eisenai ši kelionė ir labai varginga...

* * *

Maži būreliai apleidžia mirusių karaliją.:.

Skirstosi. visi skuba į pastoges. Vėl šalta miesto gatvė. . purvas. Dalinasi įspūdžiais. Prisimena tik ką aplankytų mūsų Tautos Didvyrių garsius darbus, kuriuos nuveikę mūsų tautos labui gyvi būdami. Nejučiom lieka sudrumsta nuotaika mūsų krašto šių dienų veikėjų, šiandien duotas pavyzdys. Iš jų veik nei vienas nedalyvavo šioj gražioj įspūdingoj eisenoj... Mat jiems brangi sveikata, laikas... jie pašvenčia laiką svarbesniems reikalams.,. Ilgotiškis.

Rasų kapai, kur ilsis visa eilė mūsų tautos veikėjų.

Rasų kapai. × pažymėta vieta, kur ilsis mūsų kariai, žuvę už tautos laisvę.

Lenkijos seimas neposėdžiauja.

Lenkijos Respublikos Prezidento aktu, š. m. spalių 31 d. turėjo susirinkti posėdžiauti seimas. Seiman atvykus Maršalui Pilsudskiui į atidaromą posėdy, kaipo pavaduotojui staiga susirgusio ministerių pirminko p. Svitalskio, Marš. Pilsudskį, seimo rūmų prieškambariuose, triukšmingai su entuziazmu sutiko susirinkę Varšuvos įgulos vyresnieji karininkai, skaičiuje virš šimto žmonių.

Seimo pirmininkas p. Dašinskis, šiame karininkų elgesy įžiūrėjo, kaipo nedraugingą aktą seimo atžvilgiu ir nėjo atidaryt seimo posėdžio.

Marš. Pilsudskis nesulaukdamas atidarymo seimo posėdžio, lydimas vidaus reikalų ministerio p. Skladkovskio ir pulkininko Becko, nuėjo į p. Dašinskio kabinetą išaiškint priežastį. Jų tarpe buvo sekantis pasikalbėjimas.

Marš. Dašinskis: [rodydamas į gen. Skladkovskį ir pulk. Becką): Gal Tamstos pasiliksite (rodo į salonėlį),

Marš. Pilsudskis: Ne, Tamsta iškraipai visa ir todel pasiėmiau du liūdininkus (trumpas rankų paspaudimas, suseda).

Marš. Pils.: Girdėjau, kad Tamsta norėjai važiuoti pas Poną Prezidentą, todel neatsilankiau pas Tamstą. Dabar matau, kad Tamsta čia esi, todel ateinu ir noriu paklausti, kodel Tamsta darai tas avantūras (hece)? Ar aš ilgai lauksiu Seimo atidarymo? Kodel Tamsta neatidarai Seimo, ką reiškia tos avantūros?

Marš. Dašin.: Ar tai, kad seime yra ponai karininkai.

Marš. Pils.: Ne, ne tai, bet tai, kad Tamsta nepradedi Seimo posėdžio. Kodel Tamsta neatidarai?

Marš. Dašin.: Prie durtuvų, šautuvų ir kardų seimo neatidarysiu. Prieangyje yra ginkluoti karininkai.

Marš. Pils.: O kaip Tamsta tai įrodysi?

Marš. Dašin.: Man pasakė mano valdininkai.

Marš. Pils.: Oi Tamstos valdininkai! Jei Tamsta nenori, reikėjo iš anksto paskelbti. Nieks taip nedaro, o prie siauro įėjimo, kur nėra skelbimo, visuomet minia gali susirinkti, o paskui kokie tai pusberniai (fagasi) arba koks nors atstovas įsako karininkams išeiti. Kam tos kvailybės?

Marš. Dašin.: Esi Tamsta mano svečias, todel nenoriu iš to, ką Tamsta sakai, daryti išvadų.

Marš. Pils.: Iš ko?

Marš. Dašin.: Tamsta sakai, kad aš darau kvailybes.

Marš. Pils.: Aš nesu svečias, aš čia oficialiai.

Marš. Dašin.: Ir aš oficialiai.

Marš. Pils.: Todel prašau Tamstos prilaikyti liežiuvį (suduoda ranka stalan) ir klausiu, ar Tamsta manai atidaryti posėdį?

Marš. Dašin.: Prie durtuvų, revolverių ir kardų neatidarysiu.

Marš. Pils.: Tai Tamstos paskutinis žodis?

Marš. Dašin.: Taip.

Marš. Pils.: Tai Tamstos paskutinis žodis?

Marš. Dašin.: Taip.

Marš. Pilsudskis nežymiai linkterėjo ir, nepadavęs rankos, išėjo iš marš. Dašinskio kabinėto. Eidamas per salionėlį, garsiai tarė: „Tai kvailys“.

Šis pasikalbėjimas yra pačio marš. Pilsudskio patikrintas; po juo yra pasirašę pp. Składkovskis ir Beckas.

Maršalas Dašinskis apie susidariusią padėty tuojaus pranešė P. Prezidentui, kuris liepė atidėti seimo posėdžio atidarymą vėlesniam laikui

Vėliaus buvo paskirtas seimo posėdis lapkričio 5 d. bet neįvyko. P. Prezidento aktu seimo atidarymas liko atidėtas 30 dienų.

Suimti vėl du ginkluoti plečkaitininkai.

Šių metų lapkričio mėn. 2 d. kriminalinė policija sulaikė du plečkaitininkus Viršnicką Vacį ir Bieliauską Joną. Jie buvo atvykę iš Vilniaus ir apsistoję Vievy; su savim turėjo daug plečkaitininkų literatūros, ginklų, k. a. revolverių ir įvairių granatų, taip pat turėjo pragaro mašiną, kurią sulaikant patys susprogdino, manydami, kad per sumišimą galės pabėgti.

Lapkričio mėn. 2 d. Kaune gavus žinias apie plečkaitininkų V. Viršnicko ir J. Bieliausko perėjimą ties Vieviu mūsų pusėn, tuojau buvo pasiųsti į administracijos liniją kriminalinės policijos valdininkai. Siunčiant juos, jau turėta taip pat žinių, kad perėjusieji plečkaitininkai ginkluoti revolveriais, granatomis ir pragaro mašina. Iš Kauno pasiųstieji kriminal. policijos valdininkai atvyko į vietą jau pradėjus temti. Vietoje jie gavo tikslių žinių, kad abu plečkaitininkai sustoję geležinkelio sargo Viršnicko, vieno plečkaitininko tėvo name. Kriminal. policijos valdininkai drauge su vietos policija tada sakytą namą apsupo ir slinko prie jo artyn. Pirmiausia netikėtai išėjo iš namo plečkaitininkas V. Viršnickas, kurį policija tuojau sulaikė ir nuginklavo. Pas jį terastas su vamzdin įleistu šoviniu revolveris. Jį sulaikius, name staiga užgęso šviesa ir netrukus su baisiu trenksmu išsiveržė iš namo iki 20 metrų aukštumo liepsnos stulpas. Ten susprogdinta plečkaitininkų atsineštoji pragaro mašina nugriovė pusę namo su stogu. Ūmai po sprogimo policija paleido į namo langus ir duris keletą papliupų šūvių, kad kartais nepabėgtų iš namo jame likęs antrasis plečkaitininkas Po kurio laiko tasai plečkaitininkas— J. Bieliauskas atsiliepė iš namo griuvėsių. Policija tada jį tuojau suėmė. Apžiūrėjus name, kokiomis aplinkybėmis buvo sprogdinta pragaro mašina, paaiškėjo, kad sprogdinimas buvo padarytas tiktai tikslu pabėgti.

Pas abu suimtuosius plečkaitininkus iš viso rastas vienas didelis mauzeris, vienas didelis parabelis, du dideli brauningai, apie 150 jiems šovinių, dešimts rankinių granatų ir ryšulys plečkaitininkų laikraštuko „Pirmyn“ ir kitokios jų „literatūros“.

Abu suimtieji plečkaitininkai buvo iš Lietuvos pasišalinę 1927 m Jiedu dabar dar tebetardomi

Kvočiami parodė, kad jų tikslas buvo išplatinti

PAVILIONIŠKIS.

„Jam buvo lemta“

(Tąsa).

Nelaimei, Elzei to pamatyt netekę. Apimta baimės paragauti Daknio diržo, kurio jau tekę paragaut Švedo Juozui, mergaitė tekina nubėgo į kerdžiūvienės trobą.

Daknio kumelė purve!—sušuko nuo slenksčio— žinote, ta širmoji, ką melugne vadina... purve—ten!

— Aš tau duosiu, tu snargle, lakstyt po purvą!—žiauriai sušuko kerdziuvienė — aš tau parodysiu širmą kumelę...

Sugriebus Elzę už rankų pasodino ant suolo, ir paėmus iš lentynos šmotelį sūrio, davė jį kūdikiui...

— Štai, valgyk, kad tu man niekur neitum iš grįčios.

Pietums, Matienė namo negrįžo. Būtų galėjus sugrįžti, nes buvo netoli, vos trys kilometrai; bet miestely susirinkdavo daug pažįstamų su kuriais reikėjo pasikalbėt, kad būtų nebuvę apie ką kalbėt, tai kas kita, bet Matiene tūrėjo papasakot daug įdomių dalykėlių. Ir štai: vyras susirgo, kaip tyčia ne darbo dieną, bet šventadienį. Daknys ką tai pavogęs, nes ūkvaizdis prie arklidės jį koliojęs; išmokant bernams savaitinį uždarbį įvyko klaida. Elenai priklausė už vienuoliką dienų po 20 skatikų, Agnei už aštuonias dienas po 20, Ignui gi, už dešimts dienų po auksiną; dabargi knygose buvo įrašyta: mergaitėm 21 diena o Ignaliui 9 ir už tiek tiktai ponas sumokėjęs tris rublius ir tris auksinus.

= Bet jūs sau apskaitliuokite — patare viena iš kūmučių—gal čią ir nėra skriauda.

— Kam čia turiu skaitliuot! Man nereik apyskaitų—nuskriaustoji šaukė—Ūkvaizdis toks pat vagis kaip ir Daknys! — Vėliaus atėjo eilė išsprest mėsos reikalas. Žydas, kaip žydas; mėsos turi gražutėlės, duot nenori, kalba, kad užsakyta del dvarų; turi pagonis, blogesnius šmotus kertėj—ir tuos ištraukia norėdamas, kad jam sumokėjus, kaip už gerą. Buvo pas vieną, Leibą—ne pirko; huvo pas antrą, pas Abramkę — taip pat nepirko; tiktai pas tretį, pas kreivą Joselį, surado veršienos, derėjosi, išsiderėjo ir nupirko.

— Kiša man, žydpalaikis, visą pasturgalį: imkit, sako ir imkit... Bene pasiutai, sakau! kam man dabar reikalingas pasturgalis? Negi šventėms perku? O jis: imkite visą šlaunį, sako, nes tokios veršienos niekad

Lietuvoj tą literatūra ir padaryti teroro aktą; be to, manė susprogdinti karininkų Ramovę ir kriminalinės policijos įstaigą.

Instrukcijas ir pinigus gaudavę nuo buv. seimo atstovo Paplausko.

IŠ VISUR IR APIE VISKĄ.

Latvijos lietuviai organizuojasi.

Iki šiam laikui Latvijoj gyvenantieji mūsų tautiečiai neturėjo jokios organizacijos jungiančios visus be išimties lietuvius į vieną vietą. Šių metų lapkričio mėnesio vidury Rygoj šaukiamas visų lietuvių suvažiavimas, kurio tikslas bus sukūrimas tokios organizacijos centro. Ton organizacijon galės įeit visi be išimties lietuviai gyvenantieji Latvijoj.

Nužudytas Sovietų attache Paryžiui.

Didelę sensaciją sukėlė Sovietų ambasados Paryžiui attache Sambo nusižudymas. Sambo buvo staiga atšauktas į Maskvą sąryšy su Biesiadovskio byla.

Milžiniškos demonstracijos Pietų Slavijoj prieš fašistus.

Polos tribunolas pasmerkė mirti serbą Vladimirą Gortaną, o jo keturis draugus—30 metų kalėti. Gortanas ir jo draugai buvo kaltinami šaudę rinkimų metu į fašistus rinkikus.

Sąryšy su tais pasmerkimais, Zagreoe Pietųslavijoj įvyko didelės demonstracijos. Minios žmonių ir studentų ėjo gatvėmis, visaip koneveikdami Mussolini. Pažymėtina, kad visi pasmerktieji yra studentai.

Nelegali kelionė į SSSR.

„Dni" praneša, kad žinomas socialistą revoliucionierių rašytojas ir veikėjas V. Lebedevas nesenai buvo nelegaliai nuvažiavęs į SSSR ir išbuvęs daugiau mėnesio Maskvoje ir Leningrade laimingai sugrįžęs į Paryžių.

Nubausti 3 redaktoriai.

Šiomis dienomis Varšuvos apygardos teismas nubaudė po 3 mėnesius kalėjimo, nepakeičiant pinigine bauda, už skleidimą pramanytų gandų apie vieną aukštą policijos valdininką, atsakomuosius redaktorius: „Robotnik'o", „A. B. C." ir „Gazeta Warszawska„

Čekoslovakijos parlamento rinkimų daviniai.

Praha. Lapkričio 4 d. Čekoslovakijos prezidentas pavedė ligšioliniam ministeriui pirmininkui Udržaliui sudaryti naują ministerių kabinetą.

Galutinėmis oficialinėmis žiniomis, per paskutinius Čekoslovakijos parlamento rinkimus vokiečių socialdemokratų partija gavo 21 mandatą (laimėjo 4), vokiečių nacionalistų partija gavo 7 (pralaimėjo 3), vokiečių socialinė krikščionių partija gavo 14 (laimėjo 1), vokiečių nacionalsocialistų gavo 8 (laimėjo 1). Iš didelių čekoslovakų partijų socialdemokratai gavo 30 mandatų (laimėjo 10), nacionalsocialistai gavo 32 (laimėjo 4), nacionaldemokratai gavo 15 (laimėjo 2), didelė agrarinė partija gavo 46 (laimėjo 1).

---

nebuvo ir vėl negreit bus. Galvoju: gal ir paemus šlaunį... bet vėliaus vėl pamaniau: kam man tek daug! Sakau, neimsiu! Todel žydas ėmė rodyt kitus šmotus, na ir išrinkau penkis svarus. Juk aš del nuosavio vyrelio nesigailiu. Potam, klausiu žydo, kokia kaina? O jis nori po dešimtakę. Prisikeikiau, vos į akis jam nespioviau! Po septynis, sakau. Jis neduoda, aš apsigryžus einu... jis paskui mane išbėga: nuleido skatiką. Aš—ne. Bet kada aš dar ėmiau jį kolioti, tai tuomet nusileido ligi aštuonių, ir paėmiau net penkis svarus. Čia sekė suješkojimas veršienos net trijuose šmotuose, vartaliojimas, apžiūrinėjimas ir atgal pakarimas. Atsisveikinant, moterys viena kitai kalbėjusios:

— Ach, Jezau saldžiausis! kas dabar dedas šiame margame pasauly!

Šventa teisybe! lai mus sergsti Dievo ranka.

— Likita sveikos!

— Dievas jus teveda.

Reikėjo įeit į bažnyčią. Matienė skindama alkūnėm sau kelią ir sprausdamasi it klynas į susikimšusių žmonių tarpą, laimingai prasiveržė prie sakyklos. Kumščiavo jos šonus, bet kumščiavo ir ji, vienok ritovėjo ji nebet kur! Ketino tiktai sukalbėt poterius s grįžti. Vienok atsiradus prie pat sakyklos. neišpuolė jei išeiti pamaldom nepasibaigus. Dalaukti iki pabaigos; bet už tat nuo laiko, kada kunigas nuejo nuo altoriaus, neapleido nei minutėlės laiko. Su pasigerėjimu, iš visų jėgų ėmėsi grūstis durų link: tai minios trinama, tai vėl iškeliama į viršų, šiek tiek jos pintinėlė palaužyta, biškį skepetos nuplėšta, užtat ji viena pirmųjų išpuolė pro bažnyčios duris. ir nesižvalgydama ilgiaus į susėdusius ubagus—skubėjo namo.

— Na, kaip, lengviau tau?—paklausė Matienė.

— Ne—atsakė-

— Štai, lukterėk, tuojaus užkaisiu sriubą, tai tada tuojaus bus tau tvirčiau. Kurgi vaikai dingo?

— Trumpienė paėmė.

— Tai tuo geriau.

Daugiau nesikalbėjo tarp savęs. Ji sukinėjosi po trobą, pakūrė židinį. virė pietus, suieškojo vaikus, vaikai trukšmingai žaidė, o ligonis gulėjo, kaip it nieko nematydamas nei nejausdamas kas aplink jį dedas.

(B. d.).

SSSR pinigų pritrūko.

Sąryšy su finansiniu kriziu, SSSR vyrjausybė, pasak „Ti nes" įsakė tuč tuojau pirm laiko rinkti mokesnius už 1930 metus.

Latvija nenori ekonominio bendradarbiavimo su Estija.

Buvęs estų delegacijos pirmininkas latvių estų muitų unijos mišriojoj komisijoj Seppas „Vaba Maa" korespondentui pareiškė, kad, jei Latvija ir toliau laikysis tokios pat politikos unijos atžvilgiu, tai bus neišvengiamas derybas liečiančių dokumentų paskelbimas. Šis žygis, Seppo nuomone, sudarys labai nepalankią nuomonę estų latvių santykiuose. Seppas toliau tebetvirtina, kad Latvija bendrai nenori ekonominio bendravimo su Estija. Seppas, baigdamas, labai palankiai atsiliepė apie galimą 3-jų sprendimą, aiškinant muitų unijos vykdymo nepasisekimus.

Prancūzijoj naujas ministerių kabinetas.

Prancūzijoj naują ministerių kabinetą sudarė Tardieu. Užsienio reikalų ministeriu paliko Briandas. Manoma, kad šis naujas ministerių kabinetas bus trumpaamžis.

Vieni kitus šaudo.

Afganistano naujas valdovas sugavęs ankščiau buvusį Habibulą su visa eile jo šalininkų sušaudė.

Pažymėtina, kad pasmerktasis karalius panorėjo ir mirt karališkai. Jis buvo pareikalavęs, kad jį šaudytų be užrištų akių. Tas noras buvo patenkintas.

Nepr. Lietuvoje

LIETUVOJ NAUJAS UŽSIENIŲ REIK. MINISTERIS.

Lapkričio mėn. 8 d. p. Respublikos Prezid. aktu Lietuvos užsienio reikalų ministeriu liko paskirtas **Dr. Zaunius.**

LIETUVOJ PERDAUG KAPITALŲ.

Šiuo metu Lietuvos bankuose yra virš 100 milijonų litų atsargos kapitalų sukrauta. Jų tarpe 25 mil. litų sumai svetima valiuta. Reiškia krašto gerbuvis gerėja

LIETUVOJ ĮVEDAMAS DEGTUKŲ MONOPOLIS.

Šiomis dienomis pasibaigė derybos tarpe Lietuvos vyriausybės ir šv degtukų koncerno atstovų dėl įvedamo Lietuvoj degtukų monopolio.

Švedų trustas sutiko užpirkt Lietuvoj visus esamus degtukų fabrikus ir įsteigti Lietuvoj akcinę bendrovę kuriai bus suteikta išimtina teisė gamint ir pardavinėt degtukus. Po 35 metų šios bendrovės turtas esamas Lietuvoj, pareina valstybės nuosavybėn. Kas metai švedai sutiko mokėti po 2 milijonus litų akcyzo mokesnio, dalį pagamintų degtukų eksportuot į užsienį ir suteikia labai patogiom sąlygom Lietuvai paskolą 60 milijonų litų. Manoma, kad išsiderėtos sąlygos labai yra naudingos Lietuvai.

ŪKININKŲ SĄJUNGOS BYLOS.

Šį menesį laukiama prasidėsiant garsios eilinės ūkininkų sąjungos bylos Rokišky.

Kaltinamųjų suole bus pasodinti pralotas Labanauskas ir kiti. Rokiškio „veikėjų" prideryta šunybių apie milijoną litų.

Buv. ministerio Petrulio bylai rengiamas kaltinamas aktas.

Dar pasilikę nesuimti „vadai" viens po kito skubinasi begt į Braziliją. Taip šiomis dienomis išbėgo į Braziliją ir Ūkin. S-gos direktorius D. Trimakas išeikvojęs apie 1 milijoną litų.

Brazilijoj lietuvių kriminalistų kolonija didėja. Ankščiau išbėgę, ten apsigyveno Ruškys, Rimša ir t.t. tai vis žmonės kada tai buvę labai „galingi ir razumni".

Liaudis labai džiaugiasi Lietuvos teismų bešališkumu ir griežtumu. Garsios lašinių bylos teismo sprendimu, viso krašto ūkininkai likę labai patenkinti.

NAUJAS TILTAS.

Šiomis dienomis liko atidarytas viešam įnaudojimuisi naujai pastatytas Kaune per Viliją tiltas. Atidarymo iškilmėse dalyvavo p. Respublikos Prezidentas, valdžios tr visuomenės atstovai.

Tiltas pavadinta Petro Vileišio vardu.

SAVIVALDYBIŲ RINKIMAI.

Visoj Lietuvoj vyksta valsčių ir apskričių savivaldybių rinkimai sulig naujo įstatymo.

PROF. JVRGŪTIS.

Buvęs Lietuvos Banko valdytojas prof. Jurgutis liko paskirtas valstybės tarybos nariu.

POPIEŽIAUS MALONĖ.

Tėvų Marijonų Generolui dr. kun. Pr. Būčiui šv. Tėvas parodė didelę malonę paskirdamas jį Rusijos komisijos konsultorium. (Romoje yra sudaryta rusų tikybos reikalais rūpintis komisija, o prof. kun. Būčys paskirtas jos patarėju). Paskyrimo dokumentas kardinolo Gaspari pasirašytas šių metų rugsėjo 22 dieną Nr. 83.229.

GYVENTOJŲ JUDĖJIMAS.

Oficialinėmis žiniomis šiemet ligi liepos 1 dienos Lietuvoje gimė 34.424 kūdikiai, 17,022 berniukai

ir 16.402 mergaites. Mirė tuo pat laiku 20.841 žmogus, 10,749 vyrai ir 10.092 moterys. Per pirmą šių metų pusmetį, Lietuvoje priaugo 13.583 žmonės, 7.273 vyrai ir 6.310 moterų. Per tą pat laiką buvo 10.438 vedybos.

Be to, šiemet ligi liepos 1 dienos emigravo iš Lietuvos 8.561 žmogus, 5.762 vyrai ir 1.799 moterys. Lietuvių emigravo 6.657, žydų—1-231, rusų—286, vokiečių—154, lenkų—72.

Turint galvoj, kad ligi liepos 1 dienos priaugo 7.273 vyrai ir 6.310 moterų ir išvyko 5.762 vyrai ir 2.799 moterų, išeina, kad faktiškai šiemet Lietuvoje ligi liepos 1 d. priaugo tik 1.511 vyrų ir 2.511 moterų. Taigi priauglis labai menkas.

LIKVIDUOJASI ŽYDŲ MOKYKLOS.

Šiemet del lėšų stokos užsidarė Kauno žydų vidurinioji mokykla. Tėvų komitetas paprašė švietimo ministeriją tą mokyklą uždaryti.

Dar uždarytos dvi žydų vidurinės mokyklos kaipo nebeveikiančios ir silpnai pastatytos, Roklšky.

KLAIPĖDOS KRAŠTO PILIEČIAI STOJA SAVANORIAIS.

Klaipėdos krašto savanoriams priimti komisija, šiomis dienomis priėmė kariuomenėn 33 savanorius. Įdomu pažymet, kad šį kartą savanorių tarpe buvo vienas vokietys.

PRALOTO OLŠAUSKO BYLAI PASIBAIGUS.

Pralotas Olšauskas nuteistas už nužudymą Ustianauskienės 8 metams sunk. darbų kalėjimo teismo sprendimu nepatenkintas ir žadąs apeliuoti Vyriausiam Tribunolui.

Valstybės gynėjas šiuo teismo sprendimu esąs irgi nepatenkintas ir žadąs prašyti Vyriausį Tribunolą Pralotui Olšauskui bausmę padidinti.

Beto, valstybės gynėjas žadąs pralotui Olšauskui iškelti dar vieną baudžiamąją bylą del tariamojo sūnaus Ričardo dingimo.

„TAUTOS KELIO" REDAKTORIUS IŠSIŪSTAS 6 MĖNESIAMS Į BIRŽUS.

Kauno karo komendanto nutarimu „Tautos Kelio" redaktorius p. Algirdas Sliesoraitis už skleidimą visuomenėje kurstančių žinių išsiūstas 6 mėnesiams iš Kauno į Biržus. Redakcijoj padaryta krata.

Vilniaus Kronika.

DVI SKAITYKLOS.

Pastaruoju laiku atidaryta Šv. Kazimiero Draugijos Skaitykla Didžiojoj g-vėj 12 Nr. ir Lietuvių Mokslo Draugijos Skaitykla, Gimnazijos skersgatvy 4 Nr. Pirmoje daugiau knygų beletristinio turinio, antroje medžiaga moksliniu kams ir studijuojantiems Mūsų nuomone, neperdidžiausią Vilniaus lietuvių skaičių pilnai būtų patenkinusi viena skaitykla. Dabar, beabėjo, besivaržant joms tarpusavy, kaip viena, taip ir kita bus apytusčios. Skaityklų įrengimas, apšildymas, nušvietimas, tarnautojų išlaikymas, visa tai—tusčias pinigų skleidimas tikslu surasti didesni būrio kairiųjų ar dešiniųjų

LIETUVIŲ KALBA VILNIAUS UNIVERSITETE.

Nuo pernai metų Vilniaus Universitete įvesta lietuvių kalbos lektoratas kun. Zajančkausko vedamas, ir lietuvių kalbos gramatika prof. Otrębskio. Bet del netikusių aiškinimo metodžių ar gal del profesorių nesugebėjimo patraukti savęsp studentus į metų galą šiems profesoriams tenka aiškinti vienam atsilankiusiam arba dažniausiai nei nevieno klausytojo nesusilaukia. Didelė iš to gėda netik profesoriams, bet ir mūsų studentų sąjungai, šiandieną jau virš 70 narių turinčiai, kad nesugeba susidomėti savąja kalba. Neliesime jau Universiteto Bibliotekos lituanistikos skyriaus, kuriame nei vienas mūsų studentas nesiteikė pavartyti nei vienos knygelės. Sunku spėti kuo susirūpinę mūsų jaunieji, jeigu nemato tame reikalo—remti patys save.

MAGISTRATAS „DARBUOJASI".

Šiomis dienomis pradeta asfaltuot Ad. Mickevičiaus gatvės dalį sties Teismų rūmais.

SUIMTI BANDITAI.

Rudziškių ir Valkininkų gminose jau ilgą laiką banditų gauja terorizavo gyventojus. Šiomis dienomis policijai pasisekė ši banda suimti, atradus jų slaptą buveinę miško tankumyne. Suimti 4 banditai ir atimti 3 vogti arkliai.

PABĖGO SEKVESTRATORIUS.

Šiomis dienomis Magistrato sekvestratorius T. Kochanovski's pasisavinęs apie 5.000 auks. susirinktų mokesnių — pabėgo.

Manoma, kad jis pabėgo į Rumuniją.

VILNIAUS PRĖK. IR PRAMON. RŪMAI SUSIRŪPINO MOKESNIAIS.

Vilniaus Prėkybos ir Pramonės Rūmai šiomis dienomis pradėjo rinkti medžiagą apie stovį prėkybos ir pramonės įmonių. Nuolatiniai skundai del apkrovimo neapsakomais mokesniais privertė P. ir P. rūmų vadovybę daryt reikiamus žygius Valstybės Iždinėje kad pastoroji laikinai sustabdytų mokesnių išieškojimą iš firmų, pakol bus galutinai paaiškėjęs jų finansinis stovis ir mokėjimo pajegumo galė.

MIRĖ DIDIS LIETUVIŲ DRAUGAS

Lapkričio men. 3 dieną, 4 v. p. p. Varšuvoj mirė žymus lenkų mokslininkas prof. J. Baudouin de Courtenay, sulaukęs 84 metus amžiaus.

Lietuviams kovojant su caro valdžia spaudos atgavimo laikais, velionis profesorius labai daug kuo prisidėjo prie tos kovos ir padėjo pagalios lietuviams atgauti spaudą.

Jau prieš karą velionis buvo žymus mokslininkas profesoriaudamas Kazaniaus, Dorpato ir Peterburgo universitetuose. Pastaruoju laiku velionis profesoriavo Varšuvoj.

KALBOS DARKYMAS.

Vilniaus radio stoty yra įvesta ir lietuvių kalba valandėlė, kuria lenkiškai vadina „chwilka litewska“. Kažkoks poniekas, nemokėdamas lietuvių kalbos, kasdien per radio biauru akcentu drįsta dergti lietuvių kalbą ir tuomi erzinti lietuvius myliučius gražią savo bočių kalbą. Nežinia kokį tikslą turi lenkai, bet klausant tos „chwilkos“ ateina mintis, ar kartais lenkai nenori tuomi įrodyti lietuvių kalbos menkunią ir negražumą ir atbaidyti lietuvius nuo gimtasios kalbos. Tuomi lenkai labai erzina lietuvius, kurie savo gražią ir turtingą kalbą už vis labiausiai myli ir niekad jos neissižadės. Prieš tokį Vilniaus radio lietuvių kalbos darkymą visiems Vilniaus lietuviams reiktų kuogriežčiausia protestoti ir veikalauti, kad liautusi darkę mūsų gražią kalbą,

Redakcijos atsakymai.

T a u t i n i n k u i. „Mūsų rietenų vaisiai“ netintinka. Rašykite tvarkingiau ir rūpestingiau.

L a č i n a i. „Pageltę lapai“ nesunaudosim. Rašynėkite daugiau iš Jūsų aplinkumos gyvenimo.

V i s i e m s m ū s ų s k a i t y t o j a m s. Gauname nusiskundimų, kad netvarkingai paštuose gaunamas mūsų laikraštis Neretai atsitinka, kad kur tai ir visai žūva. Apie kiekvieną tokį atsitikimą skubiai mums praneškite nurodydami savo antrašą, ypač artimiausią pašto įstaigą per kurią gaunami laikraščiai.

Atsakomasis redaktorius ir leidėjas: R. Serafinavičius. — K. Levkavičiaus spaustave Vilniuje. Literatų g-vė 11